

СЕКЦІЯ 4

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО ТА ТУРИЗМ: СУЧАСНІ ПРАКТИКИ, ПЕРЕДОВИЙ ДОСВІД, ІННОВАЦІЇ

ВСЕСВІТНЯ СПАДЩИНА ЮНЕСКО ТА ТУРИЗМ У ПЕРІОД COVID-19

*Смоян Ерміне Артурівна,
бакалавр спеціальності «Туризм»,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: armeniyaermine@gmail.com*

*Мелько Людмила Федорівна,
к.пед.н., доцент, завідувач кафедри туризму,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: ludmilam@krok.edu.ua*

Всесвітня спадщина ЮНЕСКО (*англ.* World Heritage) – надбання людства в планетарному масштабі, значна кількість об'єктів якої – це популярні туристичні атракції та дестинації, серед яких: Софія Київська та споріднені з ним монастирські споруди, Києво-Печерська лавра (Київ, Україна), палац і сади Шенбрунн (Відень, Австрія), Монастир Гегард та долина Верхнього Азату (с. Гохт, Вірменія), Єллоустонський національний парк (Айдахо, Вайомінг, Монтана, США), Національний парк Ігуасу (Аргентина, Бразилія) тощо.

Станом на 1 грудня 2020 р. до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО належить 1121 об'єкт із 167 країн світу [1]. На сьогодні більшість з них закрились повністю або частково у зв'язку з пандемією коронавірусу.

Загалом через COVID-19 надзвичайно постраждала туристична індустрія. Згідно з даними WTTC (The World Travel & Tourism Council, Всесвітня рада з питань подорожей і туризму) у світі на вересень 2020 р. постраждало понад 121 млн робочих місць у секторі подорожей та туризму [2].

Статистичні дані, що ґрунтуються на дослідженні WTTC, свідчать про значні втрати ВВП для світової економіки у 2020 р. – до 2,1 трлн доларів США. Зазначено, що до кінця 2020 р. буде втрачено понад 197 млн робочих місць та 5,5 трлн доларів США [2].

Як практик, зазначу, що співпраця з ТОВ «Адванта Тревел» надала можливість отримання достатнього досвіду в роботі з клієнтурою під час пандемії. Практика показала, що в перші ж дні після часткового відкриття українських кордонів, спостерігалось значне зростання продажу індивідуальних турів за кордон, до готелів, у яких присутній «сертифікат здоров'я». Але слід підкреслити, що до турів не купувалися екскурсійні програми в музеї, у т.ч. до об'єктів спадщини ЮНЕСКО.

Також зазначимо, що глибина кризи, пов'язаної з коронавірусом, різна для окремих регіонів (рис.1).

Рис. 1. Кількість втрачених робочих місць в туристичній індустрії у зв'язку з COVID-19 по регіонах світу

Джерело: складено на підставі [3]

Отже, у зв'язку з пандемією кожен регіон світу отримав значні втрати у сфері туризму. Найбільш пандемія вплинула на Азійсько-Тихоокеанський регіон, тут під загрозою перебуває 48,7 млн. робочих місць, що спричинено великою залежністю від міжнародного туризму. В Європі кількість втрачених робочих місць сягає понад 10 млн, все ж таки, в даному регіоні значно розвинений внутрішній туризм. Найменший вплив отримав регіон Близького Сходу – понад 1 млн втрачених місць, оскільки, даний регіон, в цілому, значно відстає за основними показниками щодо розвитку туризму, насамперед, у зв'язку з політичною нестабільністю.

Під час пандемії також надзвичайно постраждали музеї світу. Майже кожен восьмий музей може не впоратися з відновленням діяльності навіть після завершення пандемії COVID-19 і повного зняття карантинних обмежень. В цілому у світі, за оцінками ЮНЕСКО, під час пандемії COVID-19 були змушені закритися 90 % музеїв, у тому числі об'єкти Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО [4].

Наприклад, найвідвідуваніший музей світу – Лувр, де у 2018 р. кількість відвідувачів перевищила 10 млн осіб, з березня 2020 р. був зачинений для відвідування на три місяці, а потім працював у безпечному режимі. Втрати Лувра склали понад 40 млн євро. У звичайний період музей відвідує понад 40 тис. осіб на день, під час карантину – 8-10 тис.[5].

Не дивлячись на сучасні виклики, міжнародна світова спільнота, ЮНВТО шукають шляхи подолання кризи. Новітні технології плюс криза – дорівнює новим ідеям та проектам.

Для стабілізації ситуації та допомоги туристичним атракціям та дестинаціям, включаючи об'єкти Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, запропоновані десятки проектів.

Центром всесвітньої спадщини ЮНЕСКО організована кампанія щодо створення серії відеороликів від спеціалістів, які працюють на об'єктах спадщини ЮНЕСКО, та діляться досвідом щодо діяльності у сучасних умовах.

На офіційний сайт Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО викладено понад 50 відеосюжетів.

Американська публічна транснаціональна корпорація Google створила на сайті Google Arts & Culture розділ щодо віртуальних турів в режимі онлайн. Це спільний проект Google та ЮНЕСКО, девізом якого є "зробити світове мистецтво і культуру онлайн доступними для всіх". В колекції нараховується понад 2000 музеїв, художніх галерей та інших культурних установ. Значна кількість – це музеї та об'єкти спадщини ЮНЕСКО.

Завдяки проекту Google Arts & Culture можливе відвідування значної кількості об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, серед яких: Палаці та парки Потсдама і Берліна (Берлін, Німеччина), Тадж-Махал (Агра, Індія), Історичний заповідник Мачу-Пікчу (Перу), Національний парк Гранд-Каньйон (Арізона, США), Королівська виставкова будівля та сади Карлтон (Мельбурн, Австралія) тощо [6].

Завдяки інноваційним технологіям попит на відвідування музеїв буде більш доступнішим та популяризованим. Найближчим часом віртуальні тури є перспективним напрямком подорожей із-за сучасних викликів.

Ми живемо в епоху покоління Z, смартфонів, Інтернет, соціальних мереж, веб-карт та різноманітних путівників, тому варіантів для подорожей у сучасних умовах є дуже і дуже багато. Для туриста в сучасному світі відстань вже не є особливою перешкодою. Технологічні інновації, комунікація між людьми, постійно зростаючий попит на відкриття нових горизонтів сприяють появі нових проєктів на ринку туристичних послуг.

Завдяки туризму наш світ не має кордонів, саме туризм згуртовує людей та надає великі можливості. Туризм завжди був, є і буде, тому що потреба в подорожах присутня у кожної людини. Сподіваємось, що виклики будуть подолані.

Список використаних джерел:

1. *World Heritage List.* URL: <https://whc.unesco.org/en/list/>
2. *100 Million Jobs Recovery Plan Final Proposal.* URL: <https://wtcc.org/COVID-19/G20-Recovery-Plan>
3. *Через пандемію втратити роботу в туризмі можуть 75 мільйонів осіб.* URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-tourism/2905729-cerez-pandemiu-vtratiti-robotu-v-turizmi-mozut-75-miljoniv-osib.html>
4. *В ЮНЕСКО заявили, что из-за пандемии коронавируса каждый восьмой музей мира может закрыться навсегда.* URL: https://coronavirus.tsn.ua/ru/v-yunesko-zayavili-что-iz-za-pandemii-koronavirusa-kazhdy-vosmoy-muzey-mira-mozhet-zakrytsya-navsegda-1549761.html?_ga=2.266244559.1370299123.1605440873-2082418197.1582312604
5. *К Джоконде в маске.* URL: <https://rg.ru/2020/07/05/v-parizhe-luvr-otkrylsia-posle-karantina.html>
6. *10 museums you can explore right here right now.* URL: <https://artsandculture.google.com/story/10-museums-you-can-explore-right-here-right-now/igKSKBBnEBSGKg>